

Libris

Respect pentru oameni și cărți

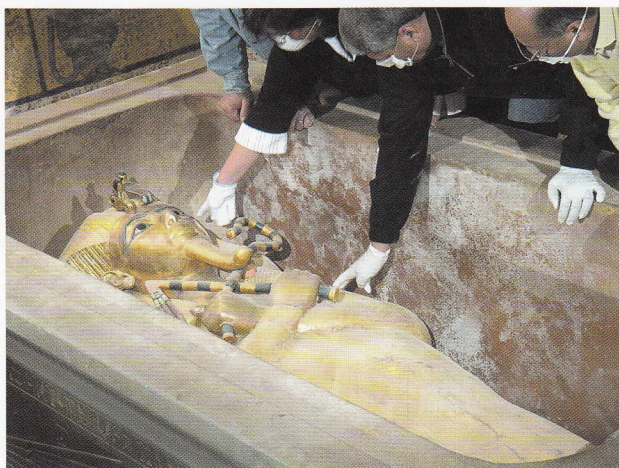
Mumii din toată lumea

de dr. Renate Germer

Ilustrații de Pulsar Estudio

Traducere din limba germană

Gabriela Muntean

Pe 5 ianuarie 2005, arheologii au scos din mormânt muma faraonului Tutankhamon, datând de acum aproximativ 3 300 de ani, pentru a o cerceta cu cele mai moderne metode.

enciclopedia rao

Mormântul faraonului și cărți

Cine a descoperit mormântul faraonului Tutankhamon?	4
Ce a găsit Carter în mormânt?	5
Cine a fost Tutankhamon?	6
Ale cui sunt mumiile de copii?	7

Cercetarea mumiilor

Ce este o mumie?	8
Cum se formează o mumie naturală?	9
Ce este o mumie artificială?	9
Când a început cercetarea mumiilor?	10
De când se radiografiază mumiile?	11
Ce reprezintă astăzi cercetarea mumiilor?	12
Cum arătau oamenii atunci?	12
De unde se știe vârsta mumiilor?	13
Cu ce se hrăneau oamenii?	13
Ce boli existau pe atunci?	14
Cu ce se făcea îmbălsămarea?	15

Mumii din toată lumea

Mumificarea în Egipt

Când a început îmbălsămarea în Egipt?	18
La ce folosea sarea de natron?	18
Cum se trata corpul uscat?	19
De ce își îmbălsămau egiptenii morții?	20
La ce foloseau ofrandele din morminte?	20
De ce se puneau amulete pe mumie?	21

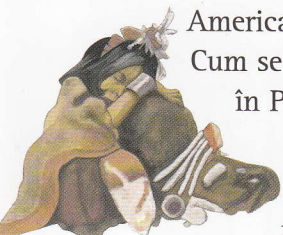
Înmormântarea lui Cha

America de Sud

Unde se află cele mai vechi mumii din America de Sud?	24
Cum se realizau mumiile în Peru?	25

Asia

Există mumii în China?	27
Cum arată mumia principesei din Dai?	27
De ce a murit principesa din Dai?	28
De ce s-a păstrat femeia din Paziric atât de bine?	29

Mumii din gheață

Cine era jertfit pentru zeul muntelui?	30
Unde mai există mumii de gheață?	31
Ce anume au special mumiile din Groenlanda?	31
Ce este pasajul de nord-vest?	32
De ce a eșuat Franklin?	33

Ötzi

Descoperiri în mlaștină

Cum se formează mumiile din mlaștină?	36
De când datează descoperirile?	37
Au fost înhumați și morții în mlaștini?	37
Care sunt cele mai cunoscute mumii din mlaștini?	38
Există și resturi de îmbrăcăminte?	39
Ce mumie din mlaștină s-a aflat într-un coșciug regal?	39

Mumii naturale

Există în Egipt și mumii naturale?	40
De ce mumiile naturale sunt atât de importante pentru cercetări?	40
Ce povestesc mumiile din bazinul Tarimului?	41
Există cripte cu mumii?	42
Unde există cripte ale mumiilor?	42

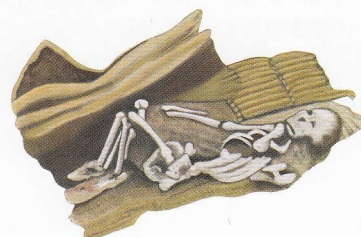
Mumii din timpuri moderne

Sfinții sunt nepieritori?	44
Cum a fost îmbălsămat Lenin?	45
Cum aspiră astăzi oamenii la nemurire?	46
Este permisă expunerea mumiilor în public?	46

Glosar

Indice

Glosar	48
Indice	48

Carter și colaboratorii
lui cercetează cu
atenție sicriile lui
Tutankhamon.

Mormântul faraonului

Cine a descoperit mormântul faraonului Tutankhamon?

O siluetă trecea sub soarele dogoritor al Egiptului prin Valea Regilor. Arheologul englez Howard Carter căuta zi după zi prin spărturile în stâncă intrarea spre mormântul faraonului Tutankhamon. Timpul îl presa: după cincisprezece ani de căutări zadarnice, finanțatorul său englez, lordul Carnarvon, voia să oprească săpăturile.

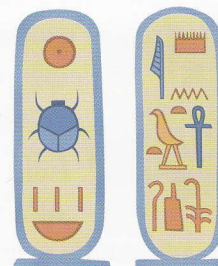
Pe 4 noiembrie 1922, muncitorii egipteni ai lui Carter au descoperit niște trepte săpate în stâncă – o scară. Foarte emoționați, au dezgropat 16 trepte, după care au dat de un zid cu sigiliul administrației cimitirului din vechiul Egipt și cu

numele Tutankhamon scris cu hieroglife.

Trei săptămâni au trecut până când lordul Carnarvon a reușit să ajungă din Anglia, pentru că voia, bineînțeles, să participe la deschiderea mormântului. Zidul sigilat a fost spart, iar molozul a fost scos din coridorul astfel descoperit. Dar apoi, s-au trezit în fața unui alt zid sigilat. Carter a făcut o spărtură în acesta și a băgat o lumânare aprinsă înăuntru, spunându-i lui Carnarvon, care aștepta cu sufletul la gură, că înăuntru erau lucruri uimitoare: animale, statui și aur peste tot. Este adevărat că a găsit și urme ale jefuitorilor de morminte. Oare ajunseseră până la mumia faraonului și o distruseseră în căutarea de comori?

CARTUȘ

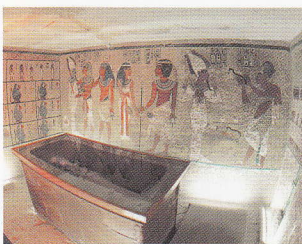
Numele faraonului era înscris întotdeauna într-un „cartuș”. Acesta era oval, împrejmuț de o frânghie, și reprezenta pentru egipteni „lumea întreagă”. Scriind în el numele regelui, faraonul reprezenta astfel „lumea întreagă”.

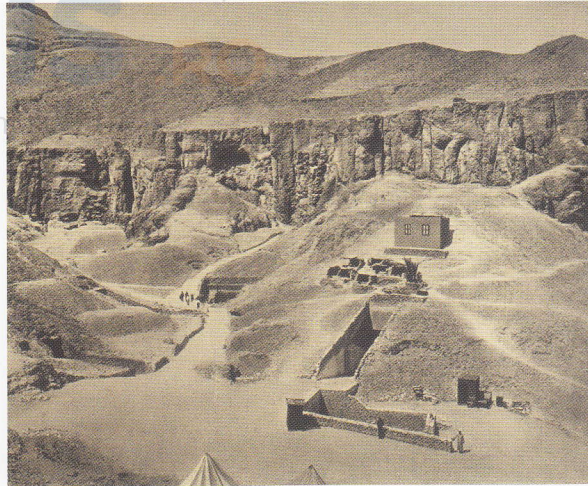
Numele lui Tutankhamon cu hieroglife semnifică „Imagine vie a zeului Amon”.

MORMINTE 1

Cele mai importante morminte pentru mumiile regale sunt piramidele din Gizeh. Pe de altă parte, în camerele mortuare de aici nu s-au găsit mumii. Jefuitorii de morminte prădaseră sute de ani locurile de îngropăciune ale regilor. O soartă asemănătoare au avut și mormintele din Valea Regilor, din Luxorul de azi. Dar preoții grijulii, din jurul anului 1000 î.Hr., au scos mumiile faraonilor din morminte și le-au pus sub supraveghere. Astfel măcar corpurile au rămas neatinsse de jefuitorii de morminte. Acestea au fost descoperite de arheologi în 1881 și 1898 și duse în Muzeul Egiptului din Cairo.

Mumia lui Tutankhamon se află și astăzi în mormântul său din Valea Regilor.

Ce a găsit Carter în mormânt?

Visul lui Carter devenea astfel realitate. Nici odată nu se întâmplase ca un arheolog să descopere în Egipt un mormânt

regal cu toate comorile, care fuseseră aduse drept ofrande în urmă cu aproximativ 3 500 de ani. Și-a dat seama însă și de munca uriașă care îl aștepta. Pentru adăpostirea cu atenție a tuturor ofrandelor, a obiectelor de îmbrăcăminte, a podoabelor, a mobilierului, a altarelor cu figurile zeilor – pentru a numi doar câteva dintre cele mai importante obiecte – trebuia antrenată o echipă întreagă. O sarcină deosebit de dificilă era ascunderea mumiei regelui. O capelă-altar mare din lemn aurit umplea aproape toată camera mortuară. Când

mânt. Cele trei capele-altar încadrau un sarcofag de piatră, al cărui capac a reușit Carter cu greu să-l ridice. Dar înăuntru nu a văzut mumia lui Tutankhamon, ci trei sicrie de forma unei mumii, așezate unul în celălalt. Abia în ultimul dintre ele, prelucrat din aur curat, se găsea corpul îmbălsămat al faraonului, cu 143 de obiecte de podoabă și amulete pe el, fața fiind acoperită cu o mască din aur.

Carter se afla în situația de a lua o decizie dificilă: să taie sau nu pânza de in, în care preoții înfășuraseră mumia spre odihna veșnică?

Carter se afla în situația de a lua o decizie dificilă: să taie sau nu pânza de in, în care preoții înfășuraseră mumia spre odihna veșnică?

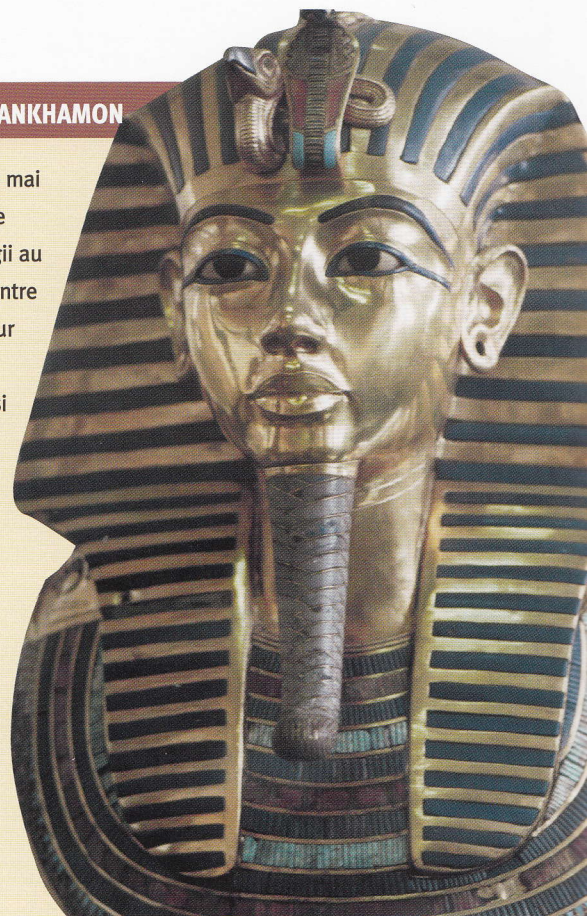
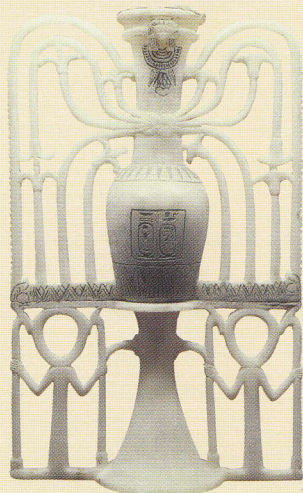
Sarcofagul, care conținea cele trei sicrie de forma unei mumii, era împrejmuț, la rândul său, de patru altare cu ornamente artistice.

COMORILE DIN MORMÂNTUL LUI TUTANKHAMON

Diferite lucruri valoroase, realizate din cele mai diverse materiale, trebuiau să-i faciliteze tânărului faraon viața de dincolo. Arheologii au numărat aproape 2 000 de obiecte. Printre acestea se numără renumita mască din aur a mumiei, un stativ din aur cu șoimul Gemehsu, un vas din alabastru pentru alifii și un model din lemn al unei bărci de pe Nil (obiectele sunt ilustrate alături, în sensul acelor de ceasornic).

Dorința de a afla cum s-a conservat corpul și modul în care au lucrat îmbălsămătorii a fost mai puternică decât reținerile de a deranja odihna de veci a faraonului. Carter a desfăcut bandajele de in, până când a dat la iveală mumia tânărului rege.

Cine a fost Tutankhamon?

Până la această descoperire, se știa foarte puțin despre faraon: domnise doar câțiva ani, în Egipt, în jurul anului 1325 î.Hr. Observând mumia sa, ne dăm seama că regele nu a ajuns nici măcar la 20 de ani. Avea o statură delicată, cam 1,64 metri înălțime. A avut mereu masa bogată, cu multe fructe și legume, astfel încât nu s-a îngrașat. Nici pielea și nici scheletul său nu evidențiau vreo urmă de boală.

Chiar dacă în diferite reprezentări apărea în luptă împotriva dușmanilor Egiptului, el nu a participat personal la nici o bătălie. Dar care să fi fost motivul morții sale atât de timpurii? Tutankhamon a domnit într-o perioadă în care în Egipt au avut loc multe schimbări politice importante. Să fi fost omorât de curteni? Sau moartea sa a fost provocată de vreo boală?

Cercetările lui Carter nu au putut răspunde la această întrebare. De aceea, mumia a fost scoasă din nou din sicriul de aur în 1968, iar apoi în 2005, pentru a fi radiografiată. Dar cauza morții sale rămâne în continuare un mister. În urma ultimelor cercetări, se elimină doar prezumția de crimă printr-o lovitură în cap, deoarece craniul său nu este atins. Se ia încă în considerare versiunea crimei prin otrăvire.

MORMINTE 2

Mumiile persoanelor simple au avut de multe ori o soartă mai bună decât cea a regilor. Multe dintre ele au rezistat trecerii mileniilor, rămânând neatinsă în mormintele lor, pictate complet, precum cele din Giseh, Saqqara sau Teba. În urmă cu doar câțiva ani, s-a descoperit în oaza Baharija un cimitir din vremurile romane, care, din pricina măștilor mortuare aurite, a fost numit „Valea mumiilor aurite“.

Mască aurită din Baharija

CERCETĂRI

După dezvelirea mumiei lui Tutankhamon, în 1925, s-au efectuat în 1968 și în 1978 alte cercetări, cu primele radiografii. În ianuarie 2005, a avut loc o acțiune de noapte în Valea Regilor, pentru o tomografie computerizată a mumiei, în ideea de a stabili în sfârșit cauza morții și tehnica mumificării, folosindu-se în acest scop cea mai modernă tehnologie de iradiere. Nu s-au descoperit urme de violență. Din păcate, au fost semnalate distrugerile înspăimântătoare de mari pe care Carter și echipa lui le-au provocat în cadrul primelor cercetări.

Pe spătarul tronului este reprezentat Tutankhamon alături de soția sa Anchesenamun. Probabil că mumiile de copii din mormânt sunt progeniturile acestei perechi.

Ale cui sunt mumiile de copii?

Mumia lui Tutankhamon nu a fost singura care se afla în mormânt. După ce Carter a golit camera mortuară și a pătruns până în „camera comorilor“, a descoperit acolo două sicrie în

formă de mumii, din lemn aurit, lungi de 50, respectiv 60 de centimetri. În acestea se găseau, într-un al doilea sicriu, două mumiile mici ale unor copii născuți prematur, morți. Din păcate, pe sicrie nu există inscripții din care să reiasă cine au fost părinții acestor două fete. Dar este aproape

sigur că regina Anchese-namun a avut două avorturi. Ea își dorea un moștenitor al tronului, deoarece ea și soțul ei erau ultimii membri ai familiei regale. Dar zeii au hotărât altfel. Copiii pe care i-a adus pe lume nu au trăit. Îmbălsămătorii au mumificat cu grijă cele două corpuri mici. Atunci când a murit și tatăl, mumiile lor au fost așezate în mormântul acestuia.

BLESTEMUL FARAONILOR

Howard Carter (stânga) și Lord Carnarvon (dreapta) după deschiderea mormântului din Luxor.

Carter era vreun indiciu clar al răzbunării regelui? Astfel s-a născut legenda despre blestemul faraonului. Realitatea a fost însă alta. Nu au mai survenit morți subite. Carter a murit după 16 ani de la deschiderea mormântului, la Londra, iar profesorul Derry, care tăia bandajele mumiei, după 38 de ani de la cercetarea mumiei, la vârsta de 87 de ani.

După o jumătate de an de la deschiderea mormântului lui Tutankhamon, lordul Carnarvon a murit subit în Egipt. Cauza morții a fost o otrăvire a sângelui. În ziarele vremii din toată lumea s-a speculat în jurul cauzei morții sale: oare tânărul faraon a răzbunat profanarea mormântului său printr-un blestem magic aruncat din lumea de dincolo?

Sau preoții puseseră otrăvuri ciudate în mormânt, care urmau acum să ucidă arheologii unul după celălalt? Apariția unei cobre în casa lui

